

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82967,Beck-Adolf-Abraham.html>
2023-12-04, 08:36

Beck Adolf Abraham

BECK Adolf Abraham (1 I 1863, Kraków – VIII 1942, Lwów), neurofizjolog i elektrofizjolog. Urodził się w ubogiej żydowskiej rodzinie, był synem rzemieślnika Szai i Gustawy, z domu Müller.

Po ukończeniu Gimnazjum św. Jacka w Krakowie, w 1884 podjął studia medyczne na UJ. Od 1886 pracował w Zakładzie Fizjologii i Histologii UJ jako asystent N. N. Cybulskiego. W 1890 uzyskał stopień doktora wszechnauk lekarskich, a 1894 habilitację w zakresie fizjologii. W 1895 zaproponowano mu katedrę fizjologii wraz z profesurą na Uniw. Lwowskim. Dwukrotnie (1903/04 oraz 1916/17) był tam dziekanem wydziału lekarskiego, a w roku akademickim 1912/13 rektorem tej uczelni. W 1934 wydział lekarski uhonorował go specjalnym dyplomem oraz pierścieniem „Bene merenti”. W 1935 przeszedł na emeryturę, został mianowany profesorem honorowym. Był też członkiem czynnym PAU i Tow. Naukowego we Lwowie, pierwszym członkiem honorowym i laureatem medalu Polskiego Tow. Fizjologicznego. Pozostawał aktywny naukowo aż do wybuchu II wojny światowej. Zdołał przetrwać sowiecką okupację Lwowa, którego nie opuścił nawet w chwili wkroczenia doń Niemców. Wiedząc o grożącym mu aresztowaniu, ukrywał się pod przybranym nazwiskiem. Zagarnięty wraz z większością Żydów lwowskich do getta, prawdopodobnie popełnił samobójstwo w obozie janowskim.

B. już podczas studiów odkrył zjawisko desynchronizacji czynności elektrycznej mózgu w odpowiedzi na bodźce. Swoistym zwieńczeniem jego badań z tego czasu była rozprawa doktorska *Oznaczenie lokalizacyi w mózgu i rdzeniu za pomocą zjawisk elektrycznych* (1890). Były to pionierskie w świecie badania nad wstecznymi wahaniami potencjałów w korze mózgowej, powstałymi w wyniku drażnienia nerwów obwodowych. W toku prac eksperymentalnych B. odkrył

powstawanie w miejscu lokalizacji czucia potencjału ujemnego przy jednoczesnym występowaniu potencjałów dodatnich w rejonach sąsiadujących. Dzięki temu stało się możliwe wyjaśnienie zjawiska stałego występowania i ciągłych wahań prądu czynnościowego w korze mózgowej. Niejako ubocznym efektem tych badań było opisanie fal elektroencelegraficznych (EEG) – zjawiska, dla którego Beck zaproponował nazwę „aktywny prąd niezależny”, w odróżnieniu od prądów wywołanych stymulacją. W badaniach nad fizjologią smaku udowodnił, że istnieją różne rodzaje zakończeń nerwowych, dla każdego rodzaju smaku osobne. Wskazał na różne ich zlokalizowanie w strukturze języka. Wbrew głoszonym ówczesnie poglądom, udowodnił, że istnieje jednakowa pobudliwość nerwów obwodowych na całej ich długości, co zaprezentował w osobnej pracy *O pobudliwości różnych miejsc tego samego nerwu* (1888). Dzięki wnikliwym badaniom galwanometrycznym nad prądami czynnościowymi mózgow małp i psów mógł stworzyć dokładną topografię okolic czuciowych kory mózgowej. Wyniki zaprezentował wraz z N.N. Cybulskim w osobnej pracy *Dalsze badania nad zjawiskami elektrycznymi w korze mózgowej małpy i psa* (1892). Posługując się manometrem Cybulskiego, opisał zmiany ciśnienia żylnego krwi w zależności od pozycji ciała oraz stanu napięcia nerwu błędnego i stanu pobudzenia ośrodków naczyniowych. Na podstawie elektrofizjologicznego badania prądów czynnościowych ustalił wzajemny stosunek czynnościowy mózgu i mózdzku oraz opisał czuciową reprezentację kończyn przednich oraz tylnych w mózdzku. Potwierdził teorię o jelitowym pochodzeniu powstającej z barwników żółciowych urobiliny. Jednocześnie jednak wskazał na możliwość jej pozajelitowej genezy. M. Brazier w swojej monografii zatytułowanej *A History of the Electrical Activity of Brain* (1971) wymieniła B. jako jednego z najwybitniejszych neurofizjologów.

B. interesował się również fizjologią krążenia, wykazując, że na zmiany ciśnienia żylnego krwi ma wpływ ułożenie ciała, stopień napięcia nerwu błędnego oraz stymulacja ośrodków naczyniowych. Wspólnie z W. A. Gluzińskim przeprowadził badania eksperymentalne nad zaburzeniami wydzielania

moczu, podwiązując moczowody i oznaczając zmiany zachodzące w jego chemicznej strukturze.

Zajmował również historią fizjologii i Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie.

B. pozostawił po sobie grono uczniów, wśród których należy wymienić m.in. F. Czubalskiego – późniejszego profesora fizjologii na UW, E. Hermana – twórcę łódzkiej szkoły neurologicznej, W. Hołobuta, A. Klisieckiego.

Śródka.

R. Bilski: *Adolf Beck (1863–1942)*, [w:] *Uniwersytet Jagielloński. Złota księga Wydziału Lekarskiego*, red. J. Grochowski, Kraków 2000, s. 307–316; *Biographisches Lexikon der hervorragenden Ärzte der letzten fünfzig Jahre*, München–Berlin 1962, Bd. 1, s. 86; J. B. Gliński: *Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów, ofiar drugiej wojny światowej*, Warszawa 1997; E. Hermann: *Neurologzy polscy*, Warszawa 1958, s. 113–118; *Wielka encyklopedia powszechna PWN*, Warszawa 1962; B. Zernicki: *Adolf Beck 1863–1942*, „Acta Physiologica Polonica” 1987, vol. 38, s. 114–122.

Ryszard Witold Gryglewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)